

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่องที่เสนอใหม่

ระเบียบวาระที่ ๕.๑ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์

๑. ควรปลูกฝังและเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เยาวชนไทยมีความรู้และความเข้าใจ ในระบอบการปกครองของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

๒. ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ ของปวงชนชาวไทย อันจะเป็นการส่งเสริมให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

นายไวกุณฐ์ ทองอร่าม

๑. รัฐควรมุ่งเน้นการพัฒนาให้คนไทยเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งเสริมสร้างและปลูกฝังให้คนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม ซึ่งควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ในแหล่งการศึกษา เช่น โรงเรียนในระดับต่าง ๆ โดยกระทรวงศึกษาธิการ อาจกำหนดให้ภารกิจ ในด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของกระทรวง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนไทย มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหน้าที่ของพลเมืองที่ดีต่อไป นอกจากนี้ ยังควรมีการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อให้รัฐได้สามารถประเมินผลความสำเร็จเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วย อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. ข้อเสนอของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ที่ได้เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีอำนาจออกประกาศกำหนดระบบคุณธรรมของนักการเมืองในชุมชน หรือท้องถิ่นเขตเลือกตั้ง อันเป็นกระบวนการและเครื่องมือชี้วัดในการสรรหาลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง นั้น อาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีแนวทางการปฏิบัติงานและมาตรฐานในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงควรพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างรอบคอบ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

ข้อเสนอของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ที่ได้เสนอให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องจบการศึกษาจากโรงเรียนการเมืองก่อน จึงจะมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้นั้น อาจจะเป็นข้อเสนอที่เคร่งครัดมากเกินไป จึงควรพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับข้อเสนอดังกล่าวอย่างรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง

พลตำรวจโท อำนวน นิมมะโน

ควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ในโรงเรียน และควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ รวมทั้งมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้และปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ มีแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ดีอันจะเป็นการพัฒนาให้ประเทศไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา

รัฐบาลควรดำเนินการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้มีความต่อเนื่องและจริงจัง โดยจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างวินัยในตนเองและการดำรงตนในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งจะต้องกำหนดขอบเขตการใช้สิทธิเสรีภาพให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการลิดรอนสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ตั้งไว้

ระเบียบวาระที่ ๕.๒ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “โครงสร้างพื้นฐาน” เรื่อง ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายสุรินทร์ จิรวินิชกุล

๑. ภาครัฐต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงวัยเด็กหรือเยาวชน

๒. ภาครัฐต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างถูกต้อง

๓. ภาครัฐควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งชาติ (Data Center) ที่มีความปลอดภัยสูง และควรมีศูนย์ข้อมูลสำรองไว้ในยามฉุกเฉิน

๔. ภาครัฐต้องส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชน มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้ปกครองสอนเด็กและเยาวชนให้สามารถใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

นายคำณูณ สิริธิตสมาน

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหามุ่งเน้นในเรื่องของการคุ้มครองหรือการป้องกันระบบคอมพิวเตอร์เป็นสำคัญ แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดคำนิยามหรือความหมายของคำว่า “ไซเบอร์” “หน่วยงานของรัฐ” “หน่วยงานเอกชน” ในมาตรา ๓ ไว้ค่อนข้างกว้าง จึงมีข้อสงสัยว่า คำนิยามที่ค่อนข้างกว้างดังกล่าว อาจทำให้เกิดการตีความและเป็นเหตุให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเกินขอบเขตของกฎหมายได้ ดังนั้น การดำเนินการหรือปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะกฎหมายฉบับนี้มิได้มีความมุ่งหมายที่จะเข้าควบคุมหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองหรือป้องกันระบบโครงสร้างพื้นฐานของระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบเครือข่าย หากมีความจำเป็นต้องมีการควบคุมหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพใด ๆ ควรจะบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น จะเหมาะสมกว่า

๒. ภาครัฐควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าจะต้องมีหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติหรือดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอย่างไร เพื่อป้องกันมิให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ และควรมีการกำหนดโทษสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำความผิดให้ได้รับโทษเพิ่มขึ้นด้วย

๓. ในมาตรา ๓๑ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ได้ให้อำนาจคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กปช.) สามารถส่งเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้ หากมีหน่วยงานของรัฐหรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติหรือไม่ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ โดยไม่มีเหตุอันควร และให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยด้วยนั้น มีข้อสงสัยว่า ในมาตราดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดโทษของหน่วยงานเอกชนในกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการไว้ ดังนั้น คณะกรรมาธิการ จึงควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับหน่วยงานเอกชนไว้ด้วย เพื่อให้การกำหนดโทษในมาตราดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

๔. คณะกรรมการควรมีการติดตามผลความคืบหน้าเกี่ยวกับรายงานฉบับนี้ที่ได้ผ่านมติที่ประชุมสภาไปแล้วว่า รายงานของคณะกรรมการที่ได้เสนอหรือส่งต่อไปยังคณะรัฐมนตรีแล้วนั้น คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการนำเรื่องดังกล่าวไปดำเนินการแล้วหรือไม่ อย่างไร หรือมีผลความคืบหน้าอย่างไร

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการป้องกันหรือแก้ไขเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้ตามความเหมาะสม มีข้อน่าสังเกตว่า “ตามความเหมาะสม” นั้น หมายความว่าอย่างไร ดังนั้นหากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อใด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือวิธีการ ในเรื่องของการป้องกันหรือแก้ไขเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ไว้ด้วย เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหมวด ๕ ตามมาตรา ๔๔ ซึ่งได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการมีหนังสือสอบถาม หรือเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หรือให้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กปช.) นั้น ได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติไว้ครอบคลุมเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร

นายกษิต ภิรมย์

๑. ควรแยกเทคนิคและการบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัลให้ชัดเจน ซึ่งการบริการของภาครัฐจะมีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้ดูแล แต่การกำหนดนโยบายและมาตรการการป้องกันการก่อการร้ายด้วยระบบไซเบอร์ของประเทศไทยนั้น ควรให้สภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้กำหนดนโยบาย และมาตรการการป้องกันในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากสภาความมั่นคงแห่งชาติมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายความมั่นคงของประเทศชาติอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม สภาความมั่นคงแห่งชาติควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานข่าวกรองของสามเหล่าทัพ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อให้การทำงานและประสานงานมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

๒. ภาครัฐควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และมีความเชี่ยวชาญทางด้าน การรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถป้องกันภัยคุกคามจากการถูกโจมตี การบุกรุก การจารกรรมข้อมูล หรือการก่อการร้ายทางไซเบอร์ได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถประสานการทำงานได้เป็นหนึ่งเดียว ในส่วนของเทคโนโลยี และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในภาคปฏิบัตินั้นส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศ จึงควรมอบหมายให้ฝ่ายปฏิบัติการหรือฝ่ายเทคนิคเป็นผู้ดูแลรักษาอุปกรณ์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม สภาความมั่นคงแห่งชาติก็ควรเข้ามาควบคุม และกำกับการใช้งานอุปกรณ์เหล่านั้นด้วย

๓. รายงานของคณะกรรมการควรมีการเพิ่มเติมข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ทางด้านเทคนิคด้วย และควรมีการเพิ่มเติมในเรื่องของข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการป้องกันการโจมตีหรือการก่อการร้ายด้วยระบบไซเบอร์ เช่น จำนวนบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องดังกล่าวว่ามีจำนวนอยู่เท่าไร มีการพัฒนาหรือฝึกอบรม

บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่เหล่านั้นหรือไม่ อย่างไร ประจําอยู่หน่วยงานไหนบ้าง อุปกรณ์เครื่องมือมีความพร้อมหรือไม่ อย่างไร มีงบประมาณในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจำนวนเท่าใด เป็นต้น

๔. ภาครัฐควรมีการส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนที่มีศักยภาพ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนในระดับอาเซียนหรือในระดับโลก เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนในการป้องกันการโจมตีหรือการก่อการร้าย ด้วยระบบไซเบอร์ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล

๕. คณะกรรมการการควรมีการพิจารณาทบทวนปรับปรุงข้อเสนอในรายงานบางประการว่าการดำเนินการในลักษณะใดบ้างที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์จะต้องมีแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ ซึ่งภาครัฐควรจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เป็นสำคัญ

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สำนักกรรมการ ๓